

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 292.

V Ljubljani, v sredo 22. decembra 1897.

Letnik XXV.

Shod katol. polit. društva.

(Konec.)

Državni poslanec dr. Ivan Šusteršič govoril je po stenografičnem zapisniku tako-le:

Gospoda moja! Razložiti mi je ob kratkem politični položaj, v katerem se nahajamo Slovenci v tem zgodovinsko važnem trenutku. Grof Badeni je padel in na njegovo mesto stopilo je novo ministerstvo.

Kaj nam je pričakovati od tega? Brez dvoma se je ta izprememba izvršila kot koncesija nasproti onim elementom, ki so z obstrukcijo onemogočili parlamentarno delo.

Mislilo se je, da bode Badenijev padeč pomiril razburjene valove in da bode potem omogočeno mirno delovanje. Poklicalo se je ministerstvo, ki je zadostovalo potrebi trenutka, ker ne pripada nobeni stranki, niti desnici, niti levici državnega zbora, marveč je sestavljeno zgolj iz uradnikov, ki se imajo strogo držati veljavnih postav in naredb.

To ministerstvo trudilo se je koj, ko se je sestavilo, da bi doseglo sporazumljenje in da bi spravilo državni zbor zopet k delovanju.

Toda ministerski predsednik baron Gautsch našel je težkoče tam, kjer je imel najmanj pričakovati, našel je težkoče na levici državne zbornice.

Ceprav je padlo prejšnje ministerstvo na ljubo levici, čeprav je levica vedno in neprestano trdila, da ne miruje, dokler ne pade Badeni, in bi torej pričakovati morali, da bode levica prijazna novemu ministerstvu, vendar je našel baron Gautsch ravno tam težav.

Desnica, katera je popolnoma solidarna in katera se je ravno ob padcu grofa Badenija združila tem tesneje, obstoji, kakor je znano, iz Slovanov in katoliških Nemcev. Desnica baronu Gautschu ni delala težav, šla je marveč do skrajne meje prijenljivosti, da bi le državnemu zboru zopet omogočila redno delovanje, kakoršno je dolžnost ljudskih zastopnikov.

Ne smemo prezreti, da je dolžnost ljudskih zastopnikov v prvi vrsti delovati v interesu ljudstva osobito za prepotrebne narodno-gospodarske preosnove.

In uprav to prepotrebno delovanje na narodno-gospodarskem polju bilo je dosedaj povse onemogočeno. Prečudno je, da je to onemogočenje osobito povzročila stranka, katera ima baje zapisano socialno preosnovo na svojem praporu, katera po shodih na vsa usta zahteva zboljšanja socialnih razmer. (Klici: Socialni demokratje!)

Povse umevno je, da levica proti Gautschu ni mogla prijenjati. To pa v prvi vrsti radi tega, ker je bilo težišče položaja v stranki, katera je popolnoma izgubila tla v ljudstvu, katera ni mogla in ni smela storiti tega, kar je spoznala kot pravo in razumno, marveč je morala delati to, kar so hoteli drugi: v nemški napredni ali liberalni stranki.

Ta stranka sestaja osobito iz nemških poslancev iz Češke, Moravske in Slezijske. Tla pa so ji popolnoma izpodnesli Schönerejanci tako, da izgubi ta stranka skoro vse mandate, ako se drzne upreti se Schönerejcu, Wolfu in sodrugom.

Radi tega ta stranka ne more delati onega, kar se ji morda zdi potrebno in koristno, marveč

mora delati in izvrševati to, kar ji ukazujeta Schönerner in Wolf.

Kedo sta ta dva gospoda, vemo, kaj hoče njuna stranka, vemo tudi. Sami so ti možje povedali, da hočejo Avstrijo ponižati, da se mora naše cesarstvo kakor n. pr. Saksonska priklopiti Nemčiji in da naj bode naš cesar le podrejen vladar. (Klici: Sramota!)

Nemško-liberalna stranka ne bode mogla nikdar tem ljudem zadostovati, nikdar z njimi uspešno tekrovati v radikalizmu. Ako bi si pa upala nemško-liberalna stranka zapustiti obstrukcijo, izgubila bi do malega vse mandate.

Zaradi tega nemška liberalna stranka pri pogajanjih z novim ministerstvom ni mogla prijenjati.

Vse levičarske stranke so prepustile vodstvo pri pogajanjih z baronom Gautschem nemško-liberalni stranki, ona je imela odločiti, se li sprejmejo predlogi barona Gautscha ali ne. Ravno to pa je bila največa napaka.

Kar smo pričakovali, se je zgodilo: Nemško-liberalna stranka odklonila je enoglasno ministrove predloge, ni se moglo doseči sporazumjenja. Sli smo domu in državni zbor se ne bode sešel tako hitro, ako se ne doseže na nepričakovan način vendar le sporazumjenje.

Dvojno je mogoče: Ali se doseže tako sporazumjenje, da levica omogoči redno delovanje državnega zbora, ali pa se to ne doseže; potem pa stojimo pred negotovimi razmerami, pred negotovo prihodnostjo.

Ako se doseže sporazumjenje, potem bode omogočeno zopetno zborovanje državnega zbora.

V interesu slovenskega naroda moramo le zeleti, da se doseže sporazumjenje v čeških vprašanjih. Mi Slovenci moramo le zeleti, da začne državni zbor zopet svoje redno delovanje. Čehi imajo večino v svojem deželnem zboru, tudi Poljaki imajo svoj deželni zbor v svoji oblasti in lahko, kolikor je v okviru kompetence deželnih zborov mogoče, uredijo svoje razmere. Istotako Gorenje Avstrijci, Solnogradci in Tirolci. Vsem tem torej ni toliko do tega, ali se snide državni zbor zopet k delu ali ne.

Drugače je z nami. Mi smo pri posvetovanju desnice rekli, da smo za razširjenje kompetence deželnih zborov, toda preje morajo se narodne razmere v posameznih kronovinah temeljito urediti.

Raztreseni smo Slovenci po raznih kronovinah, in le na Kranjskem smo v večini. (Klici: Da, toda odločujejo na Kranjskem nemški liberalci! Zalostno!)

Dr. Šusteršič: O tem bodem govoril pozneje.

Slovenci smo v manjšini na Štajerskem, Koroškem in Primorskem, povsodi stojimo nasproti nemškim ali laškim večinam, ki so nam nasproti do skrajnosti brezobzirne.

Do sedaj nam je bilo vendar mogoče apelovati na državni zbor, tam izrabiti zase konstelacijo; ako smo bili člani večine, lahko smo pritiskali na vladu, da smo dosegli vsaj deloma zboljšanje neznosnih razmer. Ako pa nimamo državnega zbora, potem smo izročeni

v posameznih deželah na milost in nemilost nasprotnikom.

V istem položaju so naši hrvaški bratje v Istri in tudi Rusini.

Nam mora biti torej na tem, da se skoro omogoči delovanje državnega zbora.

Zeleti bi bilo, da bi se Čehom posrečilo doseči sporazumjenje z Nemci. Reči se mora, da so Čehi bili prijenljivi do skrajne meje. Tako razumnih in modrih politikov, kakoršni so danes Čehi, je težko najti. Šli so v prijenljivosti do skrajnosti, kolikor je zahtevala pravičnost in dopuščala čast. Toda ni šlo. kajti ako so ponujali Nemcem mezinec, hoteli so ti vso roko, ker se jim ne gre za pravičnost, temuč za hegemonijo, ker zahtevajo, da bi v Avstriji vladali ter gospodovali samo Nemci, toda ne nemški narod, marveč nemško-liberalna in nemško-nacionalna stranka. (Klici: Nikdar!)

Nemški liberalci in nacionalci hočejo imeti pri nas patent za vladanje.

Bati se je torej, da se ne bode dalo doseči sporazumjenja s temi ljudmi. Ne bode torej mogoče mirnim putem urediti narodnostnega vprašanja, dasi ravno mi Slovenci želimo mirne rešitve tega vprašanja, da varujemo svoje manjšine.

Prepričan sem, da bode sele takrat mogoče konečno in vspešno urediti narodnostno vprašanje, kedar tudi med Nemci prodere zdrava ideja krščanske pravičnosti. (Odobranje.)

Tako smo tudi v ravno minuli viharni parlamentarni dobi videli, da so šli katoliški nemški poslanci z nami, da so se z nami bojevali za pravico. Rekli so: Mi hočemo, da se vsakemu narodu dajo njegove pravice. (Odobranje.)

Zal, da so katoliški Nemci na Štajerskem v manjšini, ravno tako na Koroškem, kjer skoro ni katoliške nemške stranke, oziroma je zelo majhna. Zal, da si dosedaj tudi mej Italijani na Goriškem, v Trstu in v Istri katoliška ideja še ni mogla pridobiti tal.

Torej, ako katoliška ideja prodere mej Nemci in Italijani, potem bode mogoče, pogajati se, potem bode mogoče, napraviti mir, z liberalnimi in nacionalnimi Nemci in Italijani pa ne. (Klici: Res je to!)

Pripravljeni moramo biti torej za sedaj na boj. Pred očmi moramo imeti vedno, da ne bomo še dolgo časa imeli državnega zbora, ako se na Češkem ne dožene sprava. Potem se bode, čeprav ne formalno, pa dejansko pri nas vladalo absolutistično. Opraviti bomo imeli potem z vladu, ki je sedaj na krmilu, z Gautschevim ministerstvom.

Jasno nam mora torej biti, v kako razmerje se hočemo in moramo postaviti z vladu, s katero moramo računati morebiti na dolgo vrsto let.

Na to vprašanje moramo imeti jasen odgovor.

Jaz bi na to vprašanje odgovoril, in to je mnenje vseh slovanskih poslancev: Biti moramo mirni in rezervirani, „kühl bis an's Herz hinan“, ter čakati. Ako bode nova

vlada, kakor obeta, spoštovala zakone in obstoječe naredbe, potem se nimamo bati ničesar. Saj se Slovenci samo takrat pritožujemo, kadar se nam kratijo pravice, ki nam gredo po božji in človeški postavi. Ako vlada pravi, da hoče spoštovati postave, nam je to zelo ljubo, in ako se vlada po tem tudi v istini ravna, smo lahko prijatelji take vlade. Druzega, kakor pravice, kakor izvajanja zakona, osobito § 19. osnovnega zakona, glasom katerega gredo vsem narodom jednake pravice, mi še nikoli zahtevali nismo.

Ne bomo napadali nove vlade že koj iz početka, to bi bilo nespametno. Čakati hočemo, da nova vlada z dejanji pokaže, kaj hoče in kakošna je v resnici. Ako bo spoštovala zakone in jih izvajala nepristransko, smemo biti zadovoljni.

Zadovoljni smemo v tem slučaju biti, ker Slovenci ne iščemo ministerskih portfeljev. (Veselost.) Nam je vse jedno, ali je Pavel minister ali Peter, ker hočemo le pravico in ničesar drugzega, naj bode že minister Gautsch ali kdo drug. (Odobranje.) Nam se gre le za pravico in ne za osebo. (Dobro!)

To je jedino pametno stališče slovenske politike.

K temu pride še nekaj.

Znano je, da so se združili v državnem zboru slovenski poslanci s Hrvati in Rusini in jednim Čehom iz Moravske v močno stranko. Tako smo postali važen faktor. Večina se je morala pri vsakej važnej zadevi vprašati, kaj poret Slovenci in Hrvatje. Iz vsega početka smo vztrajali pri večini, to tem ložje, ker je tudi večina bila nam zvesta. Sedaj, po Badenijevem padcu, je desnica združena tem tesneje, tem trdneje so med seboj zvezane njene čete. Mirno lahko zremo v prihodnost, saj imamo zavest, da stoji 14 milijonov Slovanov proti osmim milijonom Nemcev, od katerih pa jih je nekaj milijonov na naši strani, ker je na naši strani pravica. Izračunali so, da je na strani obstrukcijskih strank okrog pet milijonov Nemcev, dočim zastopa združena večina okrog 17 milijonov avstrijskih prebivalcev.

S temi činitelji računati mora vsaka vlada. Ako pride zopet do parlamentarnega delovanja, smo mi in naša zveza važen činitelj. Ako pride do novega zasedanja državnega zbora, moramo imeti poročstvo, da bo večina neovirano zamogla stopiti v akcijo.

Večina si je v svesti, da ima v prvi vrsti zastopati koristi narodov in države, katere koristi so identične, kajti ako so narodi zadovoljni, je država močna. Država mora skrbeti pravično za vse svoje narode. (Odobranje.)

Večina si je tega svesta, večina pozna svoje dolžnosti. Delovati hoče z vsemi močmi za narodnogospodarske preosnove, ki so tako nujno potrebne. Trdno je večina namenjena, v tem oziru ne odnehati.

Radi tega je večina, da omogoči mirno parlamentarno delo, do skrajnosti prijenljiva, kolikor to dopušča čast.

Ko sem tako pojasnil splošni položaj, bodi mi dovoljeno, spregovoriti nekaj besed še o naših domačih razmerah. Združili smo se na Dunaju poslanci na temelju onega programa, ki je bil od nekdanj naš narodni program in ki temelji na resnicah naše vere in na ljubezni do našega naroda. Združili smo se, da bi osobito pomogli onim našim stanovom, ki so največje važnosti v narodnem življenju, kmetu, obrtniku in delavcu do njihovih pravic.

Vprašati se moramo: Ali je to, kar je bilo na Dunaju mogoče, na Kranjskem nemogoče?

To je težavno vprašanje in morda tudi nevarno.

Jaz mislim, da se mora ravnati dnevna politika vedno po razmerah, ki so danes take, jutri drugačne. Sedaj opažamo po vsej Avstriji preobrat. Kakor so sedaj razmere, združujejo se vsi Slovani in vsi konservativni elementi.

Gre se za velik boj, za boj, ki naj odloči, ali naj imajo pri nas hegemonijo nemški liberalci in nacijo-

nalci, ali moremo to preprečiti! Za to se gre! Ta nemško-liberalna hegemonija zakrivila je že premnogo nesreče v Avstriji. (Pritrjevanje.) Vsi stanovni občutijo to, razven borzijanec, kajti vsem stanovom godi se slabo. Naša dolžnost je, da onemogućujemo tako hegemonijo. To je prva in najnujnejša dolžnost. Zatorej treba, da se vsi oni, ki so protivniki te nemške hegemonije, združijo ne samo na Dunaju, marveč povsodi.

Prav lahko mogoče je, da dobijo deželni zbori večjo važnost, kot so jo imeli doslej. Mogoče je, da bo kranjski deželni zbor jedino mesto, kjer bodo mogli Slovenci dvigati vpešno svoj glas za pravice celokupnega naroda slovenskega.

Sedanji položaj je tak, da stojimo na pragu nove zgodovinske dobe, in storiti moramo, kar je v naših močeh, da bode ta doba srečna za naš narod. (Odobranje.) To dosežemo, ako vsi Slovenci postopamo složno. (Odobranje.)

Da pa bode to mogoče, treba v prvi vrsti, da izgine to, kar smo v zadnji čas opažali v našem deželnem zboru, da namreč jedna slovenskih strank v družbi z nemškimi liberalci majorizuje drugo slovensko stranko, katera je radi krivičnega volilnega reda, za katerega se imamo zahvaliti nemškimi liberalcem, v manjšini.

Ako se to ne predrugači ravno sedaj, potem je prepozno. V takih usodnih trenutkih mora biti pripravljen vsak pravi prijatelj naroda, da prinese, ako treba, tudi osebnih žrtve.

Ako bi bilo tej ali oni osebi pri katerikoli stranki osobno na tem, da se slovenski strankine zjedinite v tem zgodovinsko važnem trenutku, potem mora slovenski narod, ki ima zdrav političen razum, zahtevati, da se taka oseba odstrani iz javnega življenja. (Živahno odobranje.)

Zakaj naj bi to ne bilo mogoče na Kranjskem, kar je bilo mogoče na Dunaju? Vsi, kar nas je v krščanski slovanski zvezi na Dunaju, imamo vedno pred očmi le srečo, čast in bodečnost slovenskega naroda. Ako pa še dalje ostane ta nemoralna zveza slovenske stranke z nemškimi liberalci na Kranjskem, imeti mora to vpliv tudi na našo politiko na Dunaju. Ako je doma prepir, ne bode mogoče dolgo na Dunaju vzdržavati sprave in vzajemnosti. Zatorej se mora napraviti tudi na Kranjskem mir in vzajemnost!

Slovenski narod pa bode brez dvoma trenotek, ko se bode dosegla sprava, pozdravil z navdušenjem in s hvaležnostjo. (Burno odobranje.)

K spravi je treba le iskrene ljubezni do slovenskega naroda. Pred očmi treba imeti le čast in korist slovenskega naroda in ne pojedine osebe. Pozabiti treba vse, kar je do sedaj bilo. Ne ozirajmo se nazaj. Sedaj je zgodovinski trenotek; zgodovina nas kliče in slovenski narod stopaj jedino na pozorišče. (Burno pritrdjevanje.)

Ako sedaj ne najdemo te ljubezni do naroda našega, katerega nasprotniki osobito ob mejah tarejo tako kruto, potem nam je skoro obupati nad prihodnostjo. (Pritrjevanje.)

Trdim, da v tem važnem trenutku zadene velika odgovornost tudi našo katoliško ljudsko stranko, ako ne spozna prav svoje naloge.

Po zadnjih državnoborskih volitvah pripadla ji je večina državnoborskih mandatov, kar le povišuje njeno odgovornost. Zatoraj mora si baš o tem velevažnem trenutku postaviti kot cilj dosego pravičnega združenja na Kranjskem.

Mladeniška doba vretja in kipeanja je za nami, vlada naj mirnost moške dobe, pričeti moramo delovanje za spravo, ki bodi vsem pravična. Naša stranka kliče vesoljni slovenski narod v en tabor. (Odobranje.)

Da bi se to zgodilo, da bi se v tem pomenljivem času, ko treba našemu

narodu vseh močij, zjediniti v skupno delovanje za naš narod vsi Slovenci, v to pomoz Bog! (Dolgotrajno burno odobranje in živio-klici.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. decembra.

Avstrijska delegacija. Finančni odsek avstrijske delegacije je imel včeraj zadnjo sejo, v kateri je sklepal o skupnem proračunu. Konečne svote so le pogojne, ker kvota ni še določena. Vsa skupna redna in izredna potrebščina znaša 158,385.748 glđ. Ako za l. 1898 ostane med Avstrijo in Ogersko dosedanja carinska pogodba, odtegnejo se čisti carinski dohodki od skupne potrebščine. Nepokrita potrebščina se razdeli med obe državni polovici po običajnem razmerju. Ta predlog poročevalca Dumbe podpira delegat Chlumecy, obstrukcijo pa sta uganjala dr. Gross in Kaiser. Dr. Kramar je obžaloval, da se nagodba ni sklenila ustavnim potom v parlamentu. Zato pa je več ko čudno, da to obžalovanje izražajo tudi zastopniki onih strank, ki so s silo preprečile delo v zbornici. Dr. Gross pogladi svojo dolgo rudečo brado ter pravi nasproti dr. Kramarju, da ima opozicija pravico do obstrukcije. — Dumba je odločno zavrnil tudi Scheicherja, rekoč: Naša naloga ni, da bi ovirali nadaljno delo, temveč da odstranimo vse ovire.

Shod čeških zaupnikov in Nemci. Kolik krik in hrušč je povzročil shod čeških zaupnikov v Pragi, posebno pa na tem shodu sklenjene resolucije, je razvidno že iz prvih stavek uvodnika nekega prusaško zagrizenega glasila nemško liberalne in nacionalne garde. „Kaj bolj razdražljivega, zlobnega, kot je izjava mladočeškega zaupnega shoda v Pragi, ni niti možno misliti. To je pisanje, katero je mogoče skovati le v mrzličnem stanju in je more brez ugovora vsprejeti in odobriti le zbor, ki je izgubil popolno ves razum.“ S takimi besedami se pričinja uvodnik, ki je poln najostudnejih psovka na bratski češki narod, ki je vedno in pri vsaki priliki kazal voljo sporazumiti se s svojim nasprotnikom. Ali je v takih okoliščinah sploh še možno misliti na kako sporazumljenje z ljudmi, kateri bi mnogo bolje storili, da se gredo učiti kulture k Culakofrom, mesto da krošnjarijo v Avstriji s svoje „kulturo“ in s svojim vedenjem a priori onemogućujejo vsako spravo? — Vsak treznomisleči človek mora to vprašanje zanikati. Nemški Miheljni smejo slobodno sklepati najodločneje resolucije proti slovansko krščanski večini, psovati njene člane na shodih in po svojih umazanih glasilih, na najostudnejši način denuncirati in obrekovati najodločneje može katerega koli stanu, vse je dobro, vse se strinja z njih „kulturo“. Ako se pa zbero zastopniki slovanskega naroda v posvet ter hočejo celemu svetu naznaniti svoje reve in nadloge ter v kaki izjavi povedati samo to, kar je res, je že ogenj v strehi in prekoračena je meja, ki je seveda za Slovane zelo ozko začrtana, mej tem ko imajo Nemci neomejeno pot. Dokler bodo v nemškem taboru taki kulturonosci, je mnogo bolje, da se ne dožene nikaka sprava mej češkima narodnostima.

Vspeh socialistične agitacije na deželi so, kakor pri nas, tudi drugod, posebno pa še v Nemčiji, zelo minimalni, akoravno so socialistični proroki primeroma ravno v Nemčiji izvalili največ proletarijata v svoj tabor. Vsa njih prizadevanja mej kmečkim ljudstvom so ostala brezvspešna, kajti vsak količkaj zaveden kmetovalec se mora s studom obrniti od socialističnih zahtev, v smislu katerih naj bi bil v korist socialistični revoluciji oropan vsega imetja. Že na zadnjem socialističnem strankarskem shodu so morali kolvodje s krvavečim srcem konstatovati to dejstvo in ugibali so sem ter tje, kako bi se dalo od pomoči temu nedostatku. Po daljši debati se je sklenilo, naj posebna komisija sestavi poseben »agrarni program«, katerega je socialna demokracija kot »osrečevaljica ljudstva« dosedaj lahko pogrešala. Res se je z druženimi močmi skoval nekak načrt, ki pa je bil mrtvorajeno dete, kajti komaj je zagledal beli dan, že je padlo po njem vse, kar res socialistično leze in gre, in romati je moral med staro šaro. S temi limanicami torej ni bilo nič, pripravnejih in boljsh pa nimajo še na razpolago. Kričanje in pretep v državnih zbornicah in na raznih shodih tudi ni posebno ugodno sredstvo za pridobitev kmečkega ljudstva. Povsem umljivo je torej, da na tem polju socialistični ideji ne

cvete preveč pšenice niti pri nas, niti v drugih državah. Nada pa je tudi, da se v tem oziru obrne na boljše tudi v delavskih krogih, kajti tudi teh ne more trajno zadovoljiti garda Lassalovih in Marks-ovih naslednikov.

Posiv maloruskim drž. poslancem, kar jih se ne pripada slovansko-krščanski večini drž. zbora, je došel te dni iz sosednje nam Rusije. Petroburška »Novoje Vremja« piše namreč o avstrijskih parlamentarnih razmerah ter dostavlja svojemu povse objektivnemu in naravno Slovanom prijaznemu poročilu nastopne besede: Po padcu bivšega ministerskega predsednika grofa Badenija se tedanja slovansko-krščanska večina ni samo ne razbila, ampak se je še znatno utrdila ter postala mnogo jačja, kakor je bila poprej, ko je bil še na krmilu grof Badeni, ki se ni pokazal posebno prijaznega napram gališkim Rusinom. Jeden poslanec te narodnosti se je že priklopil večini in je nade, da ga v tem posnemajo vsi ostali zastopniki rusinskega naroda. Zmaga federalizma se bliža. Prišla sicer ne bode tako kmalu, pač pa gotovo. S temi vrsticami toraj omenjeni ruski list indirektno pozivlja rusinski narod, naj se brez bojazni oklene večine, ki mu je gotovo vsekdar naklonjena.

Švicarska republika je dobila te dni novega predsednika zveznega sveta za prihodnje leto v osebi še precej mladega moža Evgenija Ruffija. Rojen 1. 1854 v kantonu Waadt se je po dovršenih studijah posvetil odvetništvu, toda že okoli 1. 1880 se je oprijel izključno le politike. Že po preteku dveh let je bil izvoljen članom velikega sveta in narodnega sveta, katera oba sta ga izvolila svojim predsednikom. Pred štirimi leti ga je pa veliki svet poslal prvokrat v zvezni svet, kateremu sedaj načeluje. Novi mož je vseskozi radikalen strankar, vendar pa vživa še precej zaupanja tudi pri drugih strankah. Opravljal je v zveznem svetu nekaj časa pravosodne, potem pa tudi notranje zadeve in si je v smislu svoje stranke pridobil precej zaslug na šolskem polju, pa tudi v gospodarskem oziru mu prinašajo nekateri listi razne slavospeve.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 21. decembra.

Po otvoritvi današnje izredne seje mestnega sveta naznani župan mej drugim, da se je odpovedal mestnemu odborništvu član Ravnihar, ki je pripadal mest. svetu od 1. 1883 in bil že isto leto izvoljen v finančni odsek, pozneje pa še v razne druge odseke. — Mestni svet mu izrazi za njegovo uspešno delovanje zahvalo in priznanje.

Odb. Zužek se vsled bolezni dovoli daljši dopust ter vzame na znanje sporočilo naučne uprave, da se v prihodnjem letu prične z zidanjem novega gimnazijskega poslopja, ter naznanilo križke občine pri Tržiču, da se pridruži resoluciji mestnega sveta, v kateri se obsoja postopanje obstrukcije v državnem zboru.

Pred prehodom na dnevni red predlaga odb. Senekovič nujno, naj se poveča prinos za božičnico na I. otroškem vrtecu od 150 na 180 gl., ker treba obdariti veliko število ubogih otrok.

Predlogu se pritrdi.

O oddaji treh mestnih ustanov za učence obrtnih šol poroča odb. Dimnik. Oglasil se je za ustanove 38 učencev in 32 učenk. Na predlog odsekov se podele ustanove po 50 gl. učencema Lud. Bajde in Gr. Karlin ter učenki Mar. Slivar.

Odb. Pavlin poroča nato o določitvi stavbne črte pri hiši Jakoba Kanije na Cesti v mestni log ter o določitvi nivelov na isti cesti, Valvazorjevem trgu, v Gospodskih in Vegovih ulicah.

Vsprejeti so bili predlogi stavbnega odseka. — Splošno se nivel zniža po največ za 30 cm in to pred Auerspergovo palačo.

Nadalje slede poročila finančnega odseka.

Odb. Senekovič poroča najprej o nasvetih županovih glede praznovanja vladarske petdesetletnice cesarjeve. Dotični, precej obširni predlog objavimo na drugem mestu.

Vsprejmo se nastopni odsekovi predlogi: Načelno se sklene sezidati novo ubožnico za 100 oseb in za svoto do 70.000 gl., dalje ljudsko kopalj za približno 20.000 gl. ter dovoliti za slovesno praznovanje vladarske petdesetletnice dne 2. decembra 1898 svoto 5.000 gl.

Nasvetu županovemu glede ustanovitve »Frana Josipa I. ustanove za nadaljnje praktično izobraževanje mestnih tehn. močij« z vsakoletnim prinosom

300 gl., se ne ugodi, pač pa se v proračunu za bodoče leto ustavi v to svrhu svota 300 gl. Vsi nasveti so obveljali soglasno.

Isti odbornik poroča nato o proračunu fondov, ki jih oskrbuje mestna občina. V njeni skrbi je najprej 43 raznih ustanov z glavnico 210.292 gl. 7 kr. Dohodki se proračunavajo na 8632 gl., stroški pa na 8380 gl., torej iznaša prebitok 252 gl. — Pri mestnem ubožnem zakladu se proračunavajo dohodki na 18.049 gl., potrebščina pa na 26.949 gl., torej se pokaže primanjkljaj v znesku 8900 gl.

O proračunu zaklada mestne imovine poroča istotako odb. Senekovič. Skupni proračun, o katerem poročamo podrobneje, izkazuje dohodkov — 335.248 gl., stroškov pa 333.522 gl., torej prebitka 1726 gl. Sklenilo se je v pokritje izrednih potrebščin pobirati 20 odst. doklado na vse neposredne davke, izvzemši osebno dohodarino, ako tudi dežela ne bode od te pobirala nikakih doklad, ter povišati gostaščino tako, da se bo pobiralo od 50 do 100 gl. najemnine po 2 kr., nad 100 gl. pa 4 kr. od vsakega goldinarja. Konečno se je naročilo mestnemu magistratu, naj se obrne s posebno prošnjo do vlade, da dovoli primerno odškodnino za delovanje občine v prenešenem delokrogu. — Izmej važnejših sprememb v prvotnem proračunu je omeniti nastopne:

Ustanovi se mesto tržnega nadzornika začasno z letno plačo 1200 gl., stroške za razne komisijske ogledne bodo morale od 1. jan. dalje povračevati dotične stranke in se je v to svrhu vstavila v proračun svota 500 gl., sklenilo se je prodati Jalenovo hišo, ker je nada, da se zgradi na njenem mestu primernejše poslopje; »Dramatičnemu društvu« se je kakor lani dovolilo 6000 gl. podpore ter na predlog odb. dr. Tavčarja sklenilo, da se ta svota postavi v proračun redno vsako leto. Poleg tega se je pa dovolilo temu društvu še nadaljnjih 500 gl. v pokritje nekega dolga. Izmej novo projektovanih naprav sta največji kanal na Rimski cesti za proračunano svoto 24.000 gl. in pa cesarjev spomenik, za katerega napravo se proračunava znesek 10.000 gl.

Po odobrenju proračuna, ki se je splošno vsprejel brez ugovora, le pri postavki 6000 gl. za »Dr. društvo« je ugovarjal odb. Trček, ki je izjavljal, da davkoplačevalci ne bodo zadovoljni s tolikim bremenom, se je seja prekinila in se nadaljuje jutri zvečer ob 5. uri.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. decembra.

(Deželni zbor kranjski) je sklican na dan 28. decembra t. l.; isti dan je sklican dež. zbor štajerski; koroški prične zborovanje 10. jan. isterski pa 20. jan. in sicer zboruje prvokrat v Pulji.

(Pogreb pokojnega predsednika dežel. sodišča pl. Kočevarja) se je včeraj vršil uprav velečastno ter je pričal, kako vsestransko spoštovanje je pokojnik užival pri vseh slojevih ljubljanskih prebivalcev. Zastopniki raznih uradov, večinoma njih načelniki, so se vdeležili pogreba. Včeraj se je zbral gremij deželnega sodišča uradnikov, v katerih imenu se je deželnega sodišča podpredsednik gosp. Levičnik v iskrenih besedah spominjal vrlin pokojnikov, katere je kazal vsikdar v natančnem spolnovanju svojih dolžnostij. — Blagi pokojnik naj v miru počiva. Njegovim vrlinam je trajno zagotovljen hvaležen spomin!

(Resolucija.) Občinski odbor velike občine Smihel-Stopiče obsoja najostreje ostudne izbruhe tevtonske besnosti v državnem zboru ter obžaluje divje počenjanje nemško nacionalne opozicije, ki je z divjim nasilstvom onemogočila delovanje parlamenta, in obžaluje istotako skrajno podlo in obsodbe vredno pisarenje Slovanom protivnih časnikov, ki skušajo odgovornost za vse dogodke zadnjih mesecev odvaliti na desnico in naložiti jo po nečuvanih provokacijah izzivanim, zatiranim Slovanom. Odbor čestita z občudovanjem predsedstvu poslanske zbornice na jekleni neustrašenosti, s katero je odbijalo nedostojne poslanske lažnjive napade nemških kulturosvetov, in pozdravlja radostno izjavo desnice kot najtrdnjšo nado boljše bodočnosti vseh slovanskih narodov naše države. Občinski odbor se nada, da bodo slovanske parlamentarne stranke, med njimi zastopniki našega slovenskega naroda, nerazdružno in neomahljivo proti vsakemu, Slovanom sovražnemu navalu, naj pride od koder in kogar koli, vztrajale v zmagovitem odporu.

(Razdelitev obleke šolskim otrokom.) Odbor gospa za obdarovanje ubogih šolskih otrok z zimsko obleko vabi najuljudneje vse p. n. dobrotnice in dobrotnike k razdelitvi obleke. Ta se bo vršila v četrtek, dne 23. decembra ob 11. uri dopoldne v telovadnici I. mestne deške ljudske šole.

(Osebna vest) Cesar je potrdil izvolitev M. Tomažiča načelnikom in Fr. Gučeka njegovim namestnikom za okrajni zastop kozjanski.

(Pripravna božična darila za socialno-demokratske državne poslance) izumili so socialni demokrati. Adlerjevo glasilo in za njimi drugi socialistični listi, med njimi seveda tudi »Delavec«, prinašajo namreč zadnji čas pozive do delavcev, naj zbirajo mnogo zberejo — namreč denarja — za njihove uboge (!) državne poslance. Ti reveži, kakor dr. Verkauf, Daszinsky sedaj menda nimajo nič za življenje, ko so njihove dijete jenjale, in sveta dolžnost vsakega delavca je, da tem revežem kaj podari. Neumni niso ti socialno demokratični poslanci, no pa špekulirati morajo znati, ker je med njimi tako lepo število krivonoscev, in za to so vedeli, da bodo boljše želi, ako ni državnega zbora, in v ta namen so seveda morali preprečiti zborovanje, prepričani, da ako se bode pri tistih modrih socialistih za nje nabiralo prav s tako čfutsko nesramnostjo, bodo njihove dnevne dijete večje, kakor je bilo tistih ubogih deset goldinarjev, katere so vlekli kot poslanci na dan. Pa kaj se hoče! Socialno-demokratična čast zahteva, da svoje poslance za njihove dijete odškodujejo, tako pišejo v svojem pozivu, in zato naj urno vsak svoje denarje pošlje doktorju Ellenbogen-u (!!), ki je glavni blagajnik strankin.

(Odkup v korist družbe sv. Cirila in Metoda.) Narodnjake vabimo, da se odkupijo na korist št. jakobske trnovske ženske podružnice sv. Cirila in Metoda od čestitk za praznike in novo leto. Odkupne zneske vsprejema iz prijaznosti g. I. Lozar na Mestnem trgu. Imena dam in gospodov, kateri se bodo odkupili, prijavila se bodo v listih. Podružnični odbor.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. decembra. (Sklicani deželni zbori.) Dunajski uradni list objavlja odlok cesarjev, s katerim se sklicujejo dež. zbori, in sicer: Gališki, dolnjeavstrijski, štajerski, kranjski, šlezjski in goriški za dan 28. decembra, češki, gorenjeavstrijski, solnograški, koroški, bukovinski, moravski, tirolski, predarlški, tržaški dne 10. januarja, dalmatinski 17. jan., isterski, in sicer v Pulji, dne 20. januarja.

Dunaj, 22. dec. Avstrijska delegacija je danes po daljši debati vsprejela predloge budgetnega odseka, odklonila pa predlog delegata Kaiserja. Odobrila je tudi finančni zakon, glede carine in uporabe carinskih dohodkov se pa ukrepa po določitvi kvote.

Dunaj, 22. decembra. Zadevo glede osuševanja ljubljanskega barja je vlada že pričela reševati. Uradne odloke glede vodopravnih razprav je poljedelsko ministerstvo že odposlalo vladi v Ljubljano.

Dunaj, 22. decembra. Avstrijska delegacija je dovršila svoje delo. Glede nagodbene provizorije je dr. Javorski v ime desnice izjavil, da obžaluje, ker se zadeva ni mogla rešiti parlamentarnim putem, ter da le s težkim srcem gleda, da se mora stvar potom § 14. rešiti. Desnica odločno odklanja zato vsako odgovornost, ker vé, da bo Avstrija pri tem veliko trpela v vsakem oziru.

Dunaj, 22. decembra. Izvrševalni odbor zaupnih mož češke državnozbornske delegacije je vsem načelnikom klubov desnice odposlal zahvalna pisma za solidarnost. Tako pismo je prejel za slovansko krščansko zvezo tudi dr. Šusteršič, ki je načelniku čeških zaupnikov, dr. Skardi, se brzojavno zahvalil ter poudaril, da slovanski narodi z zaupanjem gledajo na češko delegacijo ter od njih modrosti in previdnosti pričakujejo, da desnica izide zmagovita iz tega boja. Poleg dr. Šusteršiča sta to zahvalo podpisala tudi Barvinski in Bulat.

Dunaj, 22. decembra. Ogerska delegacija je v današnji plenarni seji brez debate vsprejela resolucijo glede razdelitve skupnih

stroškov in carinskih dohodkov jednako kakor budgetni odsek avstrijske delegacije v včerajšnji seji. Sklepna seja ogerske delegacije je danes popoludne.

Dunaj, 22. decembra. Po poročilu „Pester Lloyd“ se vrše mej Banffyjevo vlado in opozicijo dogovori glede kompromisa, ki bi omogočil rešitev novega nagodbenega provizorija pod pogojem, ako vlada da zagotovilo, da se takoj prične s presnovno skupne carine. Pogajanja do sedaj še niso dovedla do nikakega uspeha in kakor je razvidno iz teka razprave v včerajšnji seji, je malo nade, da bi se opozicija dala pregovoriti. Včeraj so trije opozicijski poslanci prijemali vlado in ter izjavili, da glasujejo za Košutov predlog. Posl. Szinay je izjavil, da dobiva koristi od carinske zveze Avstrija, škoda pa Ogerska. Njegov tovariš Kolosvary je pa naglašal, da Ogerska eo ipso ne pripada več z ustavno Avstrijo sklenjeni zvezi, ako se Avstrija več ne vlada ustavno parlamentarno.

Dunaj, 22. dec. Cesar je vsprejel včeraj popoludne novega francoskega poslanika v avdijenci in vsprejel njegovo potrdilno pismo.

Krakov, 22. decembra. Vsi pekovski pomočniki so ostavili delo in zahtevajo, da se zniža delavni čas, poviša plača in odpravijo zdravju škodljive naprave.

Pariz, 22. decembra. V ministerskem svetu je naznanil zunanji minister Hanotaux najnovejši dogodek na Kitajskem ter poročal o uspehih posvetovanja poslanikov v Carigradu glede uvedbe avtonomije na Kreti.

Berolin, 22. decembra. Nekateri listi izražajo mnenje, da bo sedaj prišlo do delitve Kitaja, ker se za važnejše postojanke pulijo evropske velevlasti, katerim se Kitajci ne morejo uspešno ustavljati. Oficijozni listi seveda ne pritrjujejo temu mnenju.

London, 22. dec. „Reuters Office“ poroča iz Jokohama: Ruska vlada je naznanila japonski vladi, da je rusko brodovje zasedlo Port Artur.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
21	9. zvečer	745.8	-3.0	sr. svzh.	jasno	
22	7. zjutraj	748.2	-8.3	sr. svzh.	jasno	0.0
	2. popol.	747.7	-1.5	"	"	"

Srednja včerajšnja temperatura -1.8°, za 0.6° nad normalno.

Zahvala.

849 1-1

Za ljubeznive dokaze iskrenega sočutja mej boleznijo in povodom smrti našega iskrenoljubljene, nepozabnega soproga, očeta, brata, tasta in svaka, gospoda

Frana Kočevarja pl. Kondenheim

c. kr. deželno-sodnega predsednika, viteza ces. avstr. Leopoldovega reda, častnega občana trške občine Cerknica itd.

kakor tudi za krasne vence in mnogobrojno udeležbo pri pogrebu dragega pokojnika izrekamo vsem prijateljem in znancem in posebno c. kr. deželnemu sodišču, c. kr. državnemu pravdnstvu, c. kr. okraj. sodiščem v Ljubljani, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Trzinu, c. kr. finančnemu ravnateljstvu, deželnemu odboru, odvetniški zbornici, notarijski zbornici, trgovinski in obrtni zbornici, trški občini Cerknica svojo najglobokejo, odkritosrčno zahvalo.

V Ljubljani, dne 22. decembra 1897.

Žalujejo ostali.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, istako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradeo, dne 2. februarija 1897.

Provincijal

brat Emanuel Leitner.

nadzdravnik.

232 100-76

Neprekosljivega učinka je

Tanno-chinin tinktura za lase.

Okrepčuje in ohranjuje lasišče in preprečuje izpadanje las. Cena 1 stekl. z rablilnim navodom 50 kr. Jedina zaloga 57 46 2

lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek v Ljubljani,

Resljeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta. Telefona šte. 68 je slav. občinstvu v poljubno porabo.

Dragotin Pečenko,

mizarski mojster v Ljubljani, Rimska cesta 10,

uljudno naznanja prečast. duhovščini in slav. občinstvu, da je pričel samostojno izvrševati 572 20-16

mizarski obrt.

Ob enem se priporoča najtopleje v naročila na vsakovrstna stavbinska in pohištvena mizarska dela, katera bodo izvrševal povsem natančno iz dobro osušenega mehkega in trdega lesa po dobremu delu primerni cenil.

Oblastveno dovoljena

popolna razprodaja

elegantnih predmetov primernih za božična in novoletna darila.

Cene so neverjetno nizke.

822 18

FR. STAMPFEL v Ljubljani, Tonhalle.

Bortolo Sardotsch, Koper

(tvrška obstoji od l. 1828)

prodaja

domača in inozemska olivna olja.

Na zahtevanje pošilja vzorce brezplačno in franko.

Ozir poštenosti,

zmernih cen in točne, redne postrežbe so najboljši dokaz razni samostani, cerkvena predstojništva in zasebniki, kateri pri gornji tvrdki kupujejo vse, kar potrebujejo takega blaga, od najfinjšega namiznega olja do goriva in olja za mazanje strojev. 674 61

St. 42515.

Razglas.

851 3-1

V javni seji občinskega sveta dne 15. junija t. l. se je sklenilo, da se mestni magistrat obrne do deželnega odbora kranjskega, naj bi izposloval dovoljenje nastopnih pristojbin, oziroma občinskih taks, in sicer:

- za godbo ali druge produkcije v gostilnah ali v drugih javnih prostorih brez vstopnine na 50 kr. na dan;
 - za godbo ali druge produkcije v gostilnah ali v drugih javnih prostorih z vstopnino gl. 1.— na dan;
 - za plesne veselice v javnih prostorih z vstopnino gl. 2.— in za vsacega godca 20 kr. na dan;
 - za predstave in razstave v manjih razstavnih gld. 1.— na dan;
 - za predstave in razstave v večjih razstavnih in cirkusih gld. 3.— na dan.
- Zoper ta sklep je dopustna pritožba v teku 14 dni od dneva razglašja.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 18. decembra 1897.

St. 41989.

Razglas.

850 3-1

Mladenci, kateri pridejo prihodnje leto k vojaškemu naboru, in njih sorodniki, se opozarjajo, da je v smislu § 23: 2 a) vojnega zakona prošnje za vsakojake ugodnosti v smislu §§ 31, 32, 33 in 34 tega zakona vložiti meseca januarja ali februarja pri tujakšnjem magistratu, ali pa izročiti najzadnje naborni komisiji. Pozneje vložene prošnje pouzročajo zmešnjave in nepotrebo delo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 16. decembra 1897.

Karol Recknagel

v Ljubljani, Mestni trg šte. 3 in 24

priporoča za

božična darila

izborna zaloga

glavinih odel (šerp), volnenih in svilnatih;
modercev, dobro, trpežno izdelanih, životu izvrstno priljubljenih;
kravat, najnovejših, od 25 kr. višje;
srajc, ovratnikov, manšet;
predpasnikov za gosp. in otroke;
kožuhovine: mufov, čepic, ovratnikov;
rokavic, glaci- in volnenih;
nogavic, komašen itd. itd.,

844 2-2

vse po najnižjih cenah.

Pristne petrograjske (ruske) galoše.

Dunajska borza.

Dne 21. decembra.

Skupni državni dolg v notah	102 gld.	—	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	"	85
Avstrijska zlata renta 4%	121	"	60
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	"	65
Ogerska zlata renta 4%	121	"	50
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	"	50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	938	"	—
Kreditne delnice, 160 gld.	349	"	90
London vista	120	"	05
Nemški drž. bankovci za 100m. nem. drž. velj.	58	"	95
20 mark	11	"	78
20 frankov (napoleonor)	9	"	53 1/2
Italijanski bankovci	45	"	55
C. kr. cekini	5	"	70

Dne 20. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	159 gld.	50	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159	"	—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188	"	—
4% zadolžnice Rudolfove zelez. po 200 kron	99	"	10
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139	"	25
Dunavske vravnave srečke 5%	129	"	—
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107	"	50
Posojilo goriskega mesta	112	"	50
4% kranjsko deželno posojilo	98	"	20
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	"	40
Prijoritne obveznice državne železnice	225	"	70
" " južne železnice 3%	183	"	35
" " južne železnice 5%	125	"	25
" " dolenskih železnic 4%	99	"	50

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld.	50	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156	"	—
Avstrijskega rudičnega križa srečke, 10 gld.	19	"	—
Rudolfove srečke, 10 gld.	25	"	50
Salmove srečke, 40 gld.	74	"	50
St. Genois srečke, 40 gld.	79	"	—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57	"	—
Ljubljanske srečke	23	"	25
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	160	"	50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3405	"	—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	416	"	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	77	"	25
Splošna avstrijska stavbinska družba	98	"	—
Montanska družba avstr. plan.	129	"	76
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	167	"	25
Papirnih rubljev 100	127	"	75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.